

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України "Про внесення змін до Кодексу України з процедур банкрутства та деяких інших законодавчих актів України щодо спрощеного провадження у справах про банкрутство (неплатоспроможність) для суб'єктів мікропідприємництва та малого підприємництва та особливостей застосування процедур банкрутства для державних підприємств та/або господарських товариств щодо яких прийнято рішення про приватизацію"

1. Обґрунтування необхідності прийняття Законопроекту

Прийняття Проекту Закону України "Про внесення змін до Кодексу України з процедур банкрутства та деяких інших законодавчих актів України щодо спрощеного провадження у справах про банкрутство (неплатоспроможність) для суб'єктів мікропідприємництва та малого підприємництва та особливостей застосування процедур банкрутства для державних підприємств та/або господарських товариств щодо яких прийнято рішення про приватизацію" (далі – Законопроект) зумовлене необхідністю удосконалення законодавчого регулювання процедур банкрутства в Україні з метою підвищення їх ефективності, доступності та відповідності міжнародним стандартам.

Станом на сьогодні, процедури банкрутства суб'єктів мікро та малого підприємництва в Україні характеризуються високим рівнем витрат та значною тривалістю провадження, що призводить до переважного завершення справ ліквідацією боржника без належного задоволення вимог кредиторів. За даними Світового Банку, ефективність стягнення боргів в процедурі банкрутства в Україні склала близько 9 центів з долара. Надмірна складність та зарегульованість механізмів робить їх практично недоступними для суб'єктів мікро- та малого підприємництва, які становлять значну частку економіки, але не мають достатніх ресурсів для проходження стандартних процедур.

Водночас, Україна взяла на себе зобов'язання в рамках плану Ukraine Facility щодо завершення імплементації Директиви ЄС 2019/1023 та запровадження спрощених процедур банкрутства для суб'єктів мікро- та малого підприємництва, включаючи фізичних осіб – підприємців. З метою гармонізації національного законодавства з *acquis* ЄС та виконання міжнародних зобов'язань, українське регулювання процедур неплатоспроможності має відповідати принципам Директиви ЄС 2019/1023 про рамки превентивної реструктуризації, а також Рекомендаціям ЮНСІТРАЛ щодо неплатоспроможності мікро- та малих підприємств.

Крім того, окремою проблемою є відсутність чіткого нормативного регулювання співвідношення між процедурами банкрутства та приватизації державних підприємств. Взаємовиключний характер цих інститутів перешкоджає поверненню активів державних підприємств до господарського обігу, призводить до тривалого утримання майна в стані невикористання та знижує ефективність управління державною власністю.

Таким чином, прийняття Законопроекту дозволить підвищити ефективність інституту банкрутства як інструменту відновлення платоспроможності боржників, забезпечити виконання міжнародних зобов'язань України, оптимізувати управління державними активами та створити більш сприятливі умови для здійснення господарської діяльності.

2. Мета і завдання Законопроекту

Метою прийняття цього Законопроекту є вдосконалення правового регулювання процедур банкрутства в Україні з метою підвищення їх результативності, забезпечення узгодженості правового регулювання процедур банкрутства з процесами приватизації державних підприємств та господарських товариств, створення прозорих і доступних механізмів спрощеного провадження у справах про банкрутство для мікро- та малих підприємств, що дозволить зменшити тривалість процедур, спростити порядок врегулювання заборгованості та запобігати зловживанням.

Основні завдання Законопроекту:

- 1) впровадження спрощеної процедури банкрутства для суб'єктів мікро- та малого підприємництва;
- 2) запобігання зловживанням у спрощених процедурах шляхом встановлення чітких критеріїв для добросовісних боржників та обмеження доступу для компаній, створених як інструмент шахрайства;
- 3) гармонізація та встановлення чіткого співвідношення процедур банкрутства та приватизації для державних підприємств, щоб забезпечити ефективне використання їх активів та уникнути конфліктів між цими процесами.

3. Основні положення Законопроекту

Законопроект передбачає:

1. запровадження спрощеного провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність) для мікро- та малого підприємництва з чіткими критеріями доступу з метою запобігання зловживанням;

2. визначення компетентного органу для здійснення спрощеного провадження у справах про банкрутство (неплатоспроможність), окреслення його повноважень;
3. спрощену процедуру призначення арбітражного керуючого та чітке визначення обсягу його повноважень у межах спрощеної процедури;
4. запровадження скороченого загального строку здійснення спрощеного провадження, що не може перевищувати 180 днів, що охоплює всі процесуальні етапи та не підлягає продовженню з метою забезпечення оперативності, передбачуваності і мінімізації можливих зловживань;
5. встановлення презумпції згоди кредиторів на вчинення дій або прийняття рішень у межах провадження за відсутності заперечень з їхнього боку у встановлені строки, з метою зменшення адміністративного навантаження;
6. чітке визначення прав та обов'язків заінтересованих сторін, зокрема обов'язків боржника щодо належної процесуальної поведінки та співпраці з учасниками провадження;
7. забезпечення захисту прав та інтересів найманих працівників як вразливої категорії кредиторів шляхом збереження гарантій щодо виплати заробітної плати та здійснення соціальних виплат у повному обсязі відповідно до загальних положень Кодексу України з процедур банкрутства;
8. встановлення критеріїв і процедур відкриття провадження у справі, порядку подання заяви, переліку інформації, що підлягає включенню до заяви, підстав для її відхилення, а також порядку та змісту повідомлення про відкриття провадження;
9. запровадження плану ліквідаційної процедури (процедури погашення боргів), а саме включення до нього реєстру вимог кредиторів, ліквідаційної маси, визначення вартості активів, процедури повідомлення відомих заінтересованих осіб про затверджений план, попереднього розгляду судом та можливості закриття провадження за відсутності заперечень;
10. врегулювання порядку та умов погашення боргів боржника;
11. встановлення можливості трансформації одного виду провадження у справі про неплатоспроможність в інший за наявності належних обставин та з дотриманням установлених кваліфікаційних та інших вимог;

12. встановлення пріоритету процедур приватизації державних підприємств над процедурами банкрутства з визначенням граничного строку їх проведення, протягом якого заборонене відкриття провадження у справі про банкрутство протягом та запобіжників від паралельного застосування цих процесів;

13. переведення справ про банкрутство, розпочатих за Законом України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" та таких, що перебувають на стадії санації без затвердженого судом плану санації, на стадію розпорядження майном відповідно до Кодексу України з процедур банкрутства;

4. Місце Законопроекту в системі законодавства

Нормативно-правові акти, що діють у відповідній сфері суспільних відносин:

Кодекс України з процедур банкрутства;

Закон України "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань";

Закон України "Про судовий збір";

Закон України "Про приватизацію державного і комунального майна".

Закон України "Про виконавче провадження"

Закон України "Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень"

Закон України "Про Державний земельний кадастр"

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Введення у дію зазначеного законодавчого акта не потребує додаткових витрат з державного чи місцевого бюджетів.

6. Очікувані соціально-економічні, правові та інші наслідки застосування закону після його прийняття

Прийняття Законопроекту забезпечить:

1) Скорочення часу та витрат на процедури банкрутства для суб'єктів мікро- та малого підприємництва, що забезпечить швидке повернення добросовісних компаній до економічної діяльності або їх ліквідацію;

2) Підвищення доступності процедур банкрутства для суб'єктів мікро- та малого підприємництва завдяки зменшенню судового збору, винагороди арбітражного керуючого та спрощенню вимог до документів;

3) Запобігання зловживанням шляхом чітких критеріїв відбору та автоматичного списання старих боргів;

4) Гармонізація з європейськими стандартами, виконання вимог Ukraine Facility, врахування положень Директиви ЄС 2019/1023 та рекомендацій ЮНСІТРАЛ;

4) Ефективне використання активів державних підприємств та господарських товариств шляхом визначення чіткого співвідношення процедур банкрутства та приватизації, що сприятиме поверненню активів до економічного обігу.

Народні депутати України

О.В. Мовчан та інші

